

Platform

**Gehandicapten
Valkenswaard**

AANGEPASTE WONINGBOUW IN VALKENSWAARD

AANGEPASTE WONINGBOUW IN VALKENSWAARD

Voorstel om in de gemeente Valkenswaard te komen tot een wijze van bouwen, waarbij al vanaf het begin van het ontwerpstadium -zowel van het stedenbouwkundige plan als van het bouwplan- volledig rekening wordt gehouden met de aanpasbaarheid en veiligheid van woningen voor mensen met een handicap en voor ouderen

Platform Gehandicapten Valkenswaard

Postbus 918, 5550 AX Valkenswaard

Telefoon 040 – 201 53 87

E-mail: info@gehandicaptenvalkenswaard.nl

Internet: www.gehandicaptenvalkenswaard.nl

15 september 2008

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 1.	Inleiding	4
Hoofdstuk 2.	Realiseringsmogelijkheden	5
Hoofdstuk 3.	Toelichting op de kwaliteitseisen	6
	3.1 Indeling van de bijlagen	6
	3.2 Aanvullende eisen voor ouderenhuisvesting	6
	3.3 Politiekeurmerk veilig wonen	6
	3.4 Woonomgeving	6
	3.5 Procedure	6
Bijlage 1.	Informatie per project	7
Bijlage 2.	De kwaliteitseisen	8
	A. DE WOONOMGEVING	8
	B. WOONGEBOUWEN (meergezinshuizen)	11
	B.1 Algemeen	11
	B.2 Hoofdtoegang	12
	B.3 Entreehal	12
	B.4 Gemeenschappelijke en verkeersruimten	13
	B.5 Liften	13
	B.6 Trappen	13
	B.7 Collectieve bergingen	14
	B.8 Diversen	14
	C. WONINGEN	15
	C.1 Algemeen	15
	C.2 Toegang / entree	16
	C.3 Verkeersruimten	16
	C.4 Binnentrap	17
	C.5 Woonkamer	17
	C.6 Keuken	17
	C.7 Slaapkamers	17
	C.8 Toilet	17
	C.9 Badkamer	18
	C.10 Buitenbergingen / garages	18
	C.11 Installaties	18
	D. OPTIELIJST MEER- MINDERWERK NIEUWBOUWWONINGEN	20

1 - INLEIDING

Het Platform Gehandicapten Valkenswaard streeft er naar om zoveel mogelijk beperkende factoren, waarmee mensen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking in het dagelijkse leven worden geconfronteerd, te voorkomen, dan wel ze door aanpassingen weg te nemen. Het is duidelijk dat de onontbeerlijke hulp van talloze instanties en organisaties noodzakelijk is om dat doel te bereiken.

Eén van de belangrijkste zaken waarvan het gewenst is dat er optimaal gebruik van kan worden gemaakt, is uiteraard de woning waarin een gehandicapte woont en de directe omgeving daarvan. Maar niet alleen die, liefst óók de woning van familie, vrienden en kennissen waar men min of meer regelmatig op bezoek gaat. In een aantal gevallen vergt dat aanpassingen van bestaande woningen en/of van de woonomgeving. Wat dat betreft is veelal nog sprake van een inhaalslag waarmee soms hoge kosten gemoeid zijn. Het spreekt daarom voor zich dat het verre de voorkeur verdient om vóór de realisering van nieuwe woningen en de omgeving daarvan al rekening te houden met specifieke en/of algemene eisen op dat gebied en die dan ook direct te verwerken in de definitieve plannen. Overigens zijn niet alleen gehandicapten gebaat bij die aandacht vooraf, ook ouderen zónder handicap vinden baat bij een woning waarin men zolang mogelijk zelfstandig kan blijven wonen. En als men onverhoopt tóch gehandicapt wordt, dan is er in ieder geval niet de noodzaak om direct te moeten verhuizen vanuit de vertrouwde buurt waarin men veelal al vele jaren woont. In deze nota worden bouwstenen aangereikt – in de vorm van kwaliteitseisen- om te komen tot het aangepast bouwen van woningen ten behoeve van gehandicapten en senioren, primair in de gemeente Valkenswaard.

2 - REALISERINGSMOGELIJKHEDEN

Het Platform wil vanuit haar eigen doelstelling graag een bijdrage leveren aan de totstandkoming van een bouwbeleid in de gemeente Valkenswaard, waarbinnen aangepast bouwen én veilig wonen vanzelfsprekendheden zijn. Als belangrijkste partners daarbij zien we de gemeente en daarnaast de verschillende opdrachtgevers voor woningbouwcomplexen, zoals woningbouwcorporaties, projectontwikkelaars, aannemers en dergelijke initiatiefnemers; de bouwers dus.

De taak van de gemeente is daarbij naar onze mening vierledig:

- 1 zorgdragen voor een aangepaste woonomgeving; het openbare gebied dus;
- 2 gronden voor nieuwbouwcomplexen alléén verkopen (bijvoorbeeld in Valkenswaard-zuid) aan bouwers die vóóraf verklaren aangepast te gaan bouwen conform de in de bijlagen bij deze nota opgenomen kwaliteitseisen;
- 3 van alle bouwers van woningcomplexen op eigen grond eisen c.q. verlangen dat aangepast gebouwd wordt conform de kwaliteitseisen;
- 4 de kwaliteitseisen hanteren bij de beoordeling van alle bouwaanvragen, met uitzondering van privé-aanvragen voor een individuele woning.

Van de bouwers vragen we maar één ding: aangepast bouwen. Een uitzondering daarop kan evenwel worden gemaakt voor bijvoorbeeld specifieke starters- of jongerenhuisvesting.

Het lijkt in verband met het bovenstaande gewenst om in één bundel alle relevante kwaliteitseisen en verlangens met betrekking tot aangepaste en veilige woningen en de directe omgeving daarvan, zowel voor gehandicapten als voor ouderen, samen te voegen. In deze nota is die samenvatting gemaakt. Het geheel draagt het karakter van, en is ook vorm gegeven als een checklist die –idealiter- bij iedere bouwaanvraag bij de gemeente dient te worden ingediend, en die vervolgens door de gemeente dient te worden gecontroleerd. Zolang de gemeente echter nog niet definitief besloten heeft om de lijst te gaan hanteren, hoeft dat uiteraard een bouwer niet te beletten om die al wél als ‘eigen’ toetsingscriterium te gebruiken. Het Platform streeft er uitdrukkelijk naar dat de gemeente Valkenswaard er bij de verkoop van voor woningbouw bestemde gronden bij de bouwers op aandringt dat bij de verlening van de bouwvergunning de checklist mede bepalend zal zijn voor de vergunningverlening. Dat zelfde zou moeten gelden voor bouwers die woningen bouwen op zelf verworven bouwgrond. De opgedane ervaringen in de Drechtsteden tonen aan dat wat dat betreft alle medewerking mag worden verwacht. Het volgen van de lijst is weliswaar (nog) geen absolute, juridisch af te dwingen eis bij de verkoopvoorwaarden, maar toch... Het werkt wel, zo leert daar de jarenlange ervaring.

Bij het maken van deze nota en de daarbij behorende lijst is dankbaar -en met toestemming- gebruik gemaakt van een al sedert 2001 in de Drechtsteden gehanteerde nota, getiteld “Kwaliteitseisen Nieuwbouwwoningen Drechtsteden”. Deze is laatstelijk bijgewerkt in 2005. Als bronnen c.q. uitgangspunten voor de samenstelling van die, en derhalve ook van de voorliggende nota, golden eisen uit:

- het Politiekeurmerk Veilig Wonen
- het Handboek voor Toegankelijkheid
- het voormalig Seniorenlabel
- de VAC-kwaliteitswijzer (vrouwen adviescommissie)
- de kwaliteitsaanbevelingen Gezond Bouwen en Wonen van de GGD-Drechtsteden.

De gemeenteraden van de Drechtsteden (een samenwerkingsverband van de gemeenten Alblasterdam, Binnenmaas, Dordrecht, Hendrik Ido Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht) hebben de kwaliteitseisen vastgesteld en hanteren die sedertdien als uitgangspunt bij alle nieuwbouwprojecten binnen de aangesloten gemeenten. Ze willen daarmee de kwaliteit van de woningen en van de directe woonomgeving verhogen door de toegankelijkheid, de veiligheid en de aanpasbaarheid daarvan te vergroten.

Het behoeft geen betoog dat het Platform Gehandicapten Valkenswaard bijzonder graag inzet op het bereiken van dezelfde doelen voor alle nieuw te bouwen woningen in de gemeente waarin wij werkzaam zijn ten behoeve van alle mensen met een handicap én van een toenemend aantal ouderen.

3 – TOELICHTING OP DE KWALITEITSEISEN

3.1 Indeling van de bijlagen

Bijlage 1 bevat de min of meer algemene informatie per woningbouwproject. In bijlage 2 zijn de specifieke kwaliteitseisen opgenomen. Die zijn onderverdeeld in vier paragrafen:

- A. Woonomgeving (grotendeels behorend tot het openbaar, gemeentelijk domein)
- B. Woongebouwen (meergezinswoningen)
- C. Woningen
- D. Optielijst voor nieuwbouwwoningen.

Eisen die zowel voor de woongebouwen als voor de woningen van belang zijn, zijn in beide paragrafen opgenomen.

Aansluiting is gezocht bij een groot aantal eisen uit voornamelijk het Handboek voor Toegankelijkheid, het voormalige Seniorenlabel en de Kwaliteitswijzer van de VAC, alsmede onderwerpen uit de kwaliteitsaanbevelingen Gezond Bouwen en Wonen van de GGD Drechtsteden. Voor wat betreft de veiligheidseisen is gekozen voor het Politiekeurmerk Veilig Wonen (PKM).

Naast de eisen van het Politiekeurmerk Veilig Wonen zijn in hoofdzaak eisen opgenomen die ná realisering van een woning niet meer, of niet op een eenvoudige en/of op redelijk goedkope wijze alsnog zijn te realiseren, alsmede eisen die eisen die géén of slechts geringe meerkosten vergen. Ook zijn eisen opgenomen die al vrij algemeen worden toegepast en waarbij dus niet van echte meerkosten kan worden gesproken.

Om zoveel mogelijk te voorkomen dat bewoners, direct na de oplevering van hun woning, zelf aanpassingen gaan plegen, is aan het eind van dit pakket ook een optielijst opgenomen.

3.2 Aanvullende eisen voor ouderenhuisvesting (AEO)

Opgenomen zijn de kwaliteitseisen die voor álle woningen gelden, en daarnaast de aanvullende eisen die alleen van toepassing zijn als sprake is van specifieke huisvesting voor ouderen. Deze aanvullende eisen zijn in het overzicht in de kolom AEO aangekruist. In deze kwaliteitseisen is niet het volledige voormalig Seniorenlabel opgenomen. Gekozen is voor de basiseisen en het grootste gedeelte van de aanbevelingen. Eisen die al voor álle woningen gelden zijn in de kolom AEO niet meer afzonderlijk aangegeven

Als aan de basiseisen is voldaan mag gesproken worden van een 'levensloopbestendige woning'. Als daarnaast ook nog aan de aanvullende, zogenaamde AEO-eisen is voldaan, mag gesproken worden van een 'specifieke ouderenhuisvesting'.

3.3 Politiekeurmerk Veilig Wonen

De onderwerpen van de eisen van het Politiekeurmerk Veilig Wonen zijn volledig opgenomen. Voor de tekst van de onderwerpen welke betrekking hebben op de woonomgeving wordt verwezen naar het Politiekeurmerk Veilig Wonen. De onderwerpen die betrekking hebben op woongebouwen en woningen zijn uitgebreider in de eisen genoemd. Bij de eisen is tevens aangegeven of het in het politiekeurmerk gaat om een zogenaamde basiseis (PKM-BE; 100 % verplicht) of om een aanvullende eis (PKM-AE; 60% van de eisen verplicht). In de keuze van die 60% is men vrij. Voor de volledige tekst en eisen wordt ook hierbij verwezen naar het Politiekeurmerk Veilig Wonen.

3.4 Woonomgeving

Voor de woonomgeving worden als uitgangspunten aangehouden de 'ASVV' en het 'Handboek verkeersvoorzieningen voor mensen met een handicap' van het ministerie van Verkeer en Waterstaat. In dit pakket zijn alleen een paar algemene eisen opgenomen en enige eisen die verder gaan dan genoemde uitgangspunten. Het spreekt voor zich dat op dit onderdeel vooral van de gemeente een forse inspanning wordt verwacht, omdat het veelal voor een zeer groot deel openbaar gebied zal betreffen.

3.5 Procedure

Per onderdeel (woongebouwen, woonomgeving enz.) dient in de laatste drie kolommen te worden aangegeven of wel/niet aan de eisen wordt voldaan, dan wel dat deze niet van toepassing zijn.

Uitgangspunt is dat aan alle van toepassing zijnde eisen dient te worden voldaan. In situaties waarin daarbij van wettelijke bepalingen zou worden afgeweken prefereren echter die bepalingen.

Als bij een onderdeel toch "nee" wordt ingevuld, dient verklaard te worden waarom deze eis niet mogelijk is of waarom hier niet voor gekozen is, of waarom niet een gelijkwaardig oplossing is gekozen.

BIJLAGE 1 - INFORMATIE PER PROJECT

Per woningbouwproject zal, teneinde die te kunnen laten toetsen door de gemeente, de nodige informatie beschikbaar moeten zijn. Vanzelfsprekend begint die met de algemene kenmerken van het project zoals die in onderstaand lijstje is weergegeven.

Naam bouwplan:

Aantal woningen:

Soort woningen:

Locatie:

Opdrachtgever:

Architect:

Bouwer:

BIJLAGE 2 - DE KWALITEITSEISEN

Bronnen waaraan het eisenpakket is ontleend

PKM - BE 100%	Basiseisen uit het Politiekeurmerk "Veilig Wonen", 100% verplicht.
PKM - AE 60%	Aanvullende eisen uit het Politiekeurmerk "Veilig Wonen", 60% verplicht.
AEO	Aanvullende eisen voor specifieke ouderenwoningen. Niet aangekruiste eisen komen uit Handboek Toegankelijkheid, het Seniorenlabel, de Kwaliteitswijzer van de VAC en uit de Kwaliteitsaanbevelingen Gezond Bouwen en Wonen van de GGD.

A - WOONOMGEVING

PKM BE 100%	PKM -AE 60%	AEO			INVULLEN		
					ja	nee	n.v.t.
			1	Openbare voetpaden en trottoirs ≥ 150 cm breed			
			2	Toegangspad naar woongebouw ≥ 150 cm breed			
			3	Toegangspad naar woning ≥ 120 cm breed			
			4	Openbare voetpaden en trottoirs:			
				- vlak en verhard. Materialen met KOMO-keur			
				- geen obstakels in de looproutes tenzij de vrije en verharde doorgang tenminste 120 cm breed is			
				- voelbare, goed beloopbare, markeringen in hoofdlooproutes naar belangrijke verblijfsgebieden en bestemmingen			
				- openingen ≤ 2 cm (sleuven, roosters)			
				- niveauverschillen ≥ 2 cm in looproutes indien voorzien van hellingbaan; zie A.6			
				streven naar hellinghoek in looprichting $\leq 1:25$			
				- hellinghoek overdwars $\leq 1:50$			
			5	Toegangspaden:			
				- vlak en verhard; materialen met KOMO-keur			
				- geen obstakels in de looproutes tenzij de vrije en verharde doorgang tenminste 120 cm breed is			
				- voelbare, goed beloopbare markering aan begin en einde van een toegangspad naar een woongebouw			
				- openingen ≤ 2 cm (sleuven, roosters)			
				- niveauverschillen ≥ 2 cm in looproutes voorzien van hellingbaan; hellinghoek in de looprichting $\leq 1:25$			
				- hellinghoek overdwars $\leq 1:50$			
			6	Hellingbanen:			
				- vlak en verhard; materialen met KOMO-keur			
				- vrije breedte ≥ 120 cm			
				- openingen ≤ 20 mm (sleuven, roosters)			
				- hellinghoek overdwars $\leq 1:50$			
				- voelbare markering met kleurcontrast aan begin en einde helling			
				- vrije ruimte aan begin en eind van de helling $\geq 150 \times 150$ cm			
				- bij niveauverschil ≤ 25 cm afrijdbeveiliging d.m.v. opstaande randen van 4 tot 5 cm hoog			

			- hellinghoek in loopricting: tot 10 cm hoogteverschil $\leq 1:10$			
			- hellinglengte boven 10 cm hoogteverschil volgens de formule: lengte = [(hoogte - 0,1) x 11,1+10] x hoogte (lengte en hoogte in meters)			
			- helling boven 100 cm hoogteverschil: hellingshoek $\leq 1:25$			
			- bij niveauverschil ≥ 25 cm aan weerszijde een leuning; hoogte 85-95 cm boven hellingvlak; diameter 3-5 cm; tenminste 5 cm vrij omvatbaar; aan begin en eind van de hellingbaan 30 cm. horizontaal doorlopend; geen horizontale openingen ≥ 50 cm.			
			- hellingbaan bij niveauverschil $\geq 18,5$ cm in principe altijd in combinatie met een trap; zie A.7			
		7	Trap:			
			- rechte steektrap met stootborden			
			- stootbordhelling ca. 15°			
			- optrede ≤ 15 cm			
			- aantrede ≥ 30 cm			
			- treden met KOMO-keur of gelijkwaardige antislip voorziening			
			- vrije breedte ≥ 120 cm			
			- contrastmarkering aan begin en einde van de trap			
			- voelbare markering aan begin en einde van de trap			
			- vrije ruimte (in de loopricting) aan begin en einde ≥ 120 cm			
			- bij niveauverschil ≥ 25 cm aan weerszijden een leuning: hoogte = 85-95 cm boven voorkant trede; diameter = 3-5 cm; tenminste 5 cm vrij omvatbaar; aan begin van de voorzijde van de eerste en laatste trede 30 cm horizontaal doorlopend			
		8	Parkeren:			
			- bij winkels en voorzieningen het aantal algemene invalidenparkeerplaatsen $\geq 2\%$ van het totaal (aantal naar boven afronden).			
			- bij woongebouwen, bij voorkeur gesitueerd nabij de entree, een algemene invalidenparkeerplaats aanleggen			
			- specifieke, toegewezen invalidenparkeerplaatsen zo dicht mogelijk bij de hoofdtoegang van het woongebouw of de voordeur van de woning situeren			
			- afmetingen algemene invalidenparkeerplaatsen tenminste 350 cm breed met een lengte van 500 cm bij haaks parkeren en een lengte van 600 cm bij langs parkeren			
		9	Looproutes:			
	X		- bij voorkeur een halteplaats openbaar vervoer binnen loopafstand (max. 500 m)			
	X		- bij voorkeur winkels voor dagelijkse boodschappen en postkantoor of bank binnen loopafstand (max. 500 m)			
	X		- halteplaats openbaar vervoer veilig en geriefelijk bereikbaar			
	X		- goede toegangsroutes vanaf de openbare weg naar de woningen of het woongebouw			
	X		- goede routes en oversteekplaatsen van woning naar halte openbaar vervoer, winkels en postkantoor of bank			
	X	10	Verlichting van de directe woonomgeving			
	X	11	Overzichtelijkheid van de directe woonomgeving			
	X	12	Bij voorkeur ontmoetingsmogelijkheden aanwezig			
	X	13	Bij voorkeur is een huismeester of buurtconciërge aanwezig			
X		14	Woningdifferentiatie			
X		15	Bouwhoogte en schaal			
X		16	Aansluiting op omliggende bebouwing			
X		17	Wijkontsluiting			
X		18	Routes langzaam verkeer			
X		19	Verkaveling en achterpaden			
X		20	Recreatie en ontspanning			
X		21	Wijkvoorzieningen			
X		22	Publiekstrekkende voorzieningen			
X		23	Openbare verlichting			

X			24	Parkeren in de open lucht			
	X		25	Openbare parkeergarage			
	X		26	Tunnels en onderdoorgangen			
	X		27	Haltes openbaar vervoer			
	X		28	Binnenterreinen			
X			29	Straatmeubilair			
	X		30	Voorzieningen voor jongeren			
	X		31	Muren, vlakken en wanden: anti-graffiti			
	X		32	Beheerplan woonomgeving			
	X		33	Verkaveling en situering eengezinswoningen			
	X		34	Verkaveling en situering woongebouwen			
			35	Achterpaden			
X	X		36	Erfafscheidingen			
			37	Bergingen, schuren of garages; situering en verlichting			
X			38	Geen inritconstructie tegenover achterpad bij aanliggend trottoir			
			39	Afscherming bij uitgang achterpad op berm of talud bij waterpartij			

B - WOONGEBOUWEN

			B.1	ALGEMEEN			
	X		1	Hoogte over het algemeen niet hoger dan 5 bouwlagen			
	X		2	Verkaveling en situering conform normblad K3 van het PKM			
			3	Alle toegangen goed zichtbaar vanaf openbaar gebied of woningen (conform normblad G3 en G4 van het PKM)			
X			4	Toegangspad \geq 150 cm breed, conform de bepalingen van A.5			
			5	Parkeerplaatsen in de open lucht zijn goed bereikbaar met korte looproute vanaf de entree			
X			6	Een woongebouw bevat max. 50 woningen of voldoet aan de bepalingen van B.1.7			
			7	Ontsluiting van woongebouw met meer dan 50 woningen:			
X				- bij gezamenlijke (lift)hal max.10 woningen per verdieping			
X				- bij galerij of interne corridor max.10 woningen aan weerszijden van lift of trapportaal			
X				- elk compartiment een toegangsdeur conform normblad G4 van het PKM			
X			8	Het opklimmen van een galerij op de begane grond of de eerste etage is onmogelijk gemaakt (conform normblad G1 van het PKM)			
			9	Balkons voldoen aan de volgende eisen (conform normblad G2 van het PKM):			
X	X			- uitzicht op de (semi-) openbare ruimte			
	X			- balustrades en hekken zijn doorzichtig			
	X			- opklimming naar hoger gelegen verdiepingen is niet mogelijk			
	X			- geen overstapmogelijkheden tussen naast elkaar gelegen balkons			
			10	Dorpels			
				- niveauverschil bij onderdorpels van buitendeuren \leq 2 cm; dorpels bij voorkeur met afgeronde hoeken			
				- bij binnendeuren geen dorpels			
			11	Alle vloeren van hallen, gemeenschappelijke (verkeers)ruimten, trappen en bordessen voorzien van een oppervlak met een antislip- waarde van tenminste R9 (bepaald conform DIN 51130)			
			12	Deuren			
		X		- Alle toegangsdeuren tot aan de woning dienen automatisch geopend te kunnen worden			
				- Toegangen tot het woongebouw voorzien van zelfsluitende deuren die, vanaf de buitenzijde, alleen met een sleutel te openen zijn			
X				- Uitwendige scheidingsconstructies (deuren, kozijnen, ramen etc.) van de woningen dienen inbraakwerend te zijn; zie ook C.1.10 , C.1.11 en C.1.12			
X	X			- Deurkrukken van teruggebogen model toepassen			
			13	Verlichting			
				- Slagvast armatuur voor buitenverlichting bij alle buitendeuren			
X				- Lichtpunten in en om het woongebouw automatisch bediend			
				- Verlichting in en om het woongebouw conform de normbladen G3, G4 en G5 van het PKM			
X			14	Duidelijke kleurcontrasten (geleiding en herkenning voor slechtzienden)			
			15	Van hoofdtoegang tot de toegang van een woning geen hoogteverschillen $>$ 2 cm, tenzij overbrugd door een lift of hellingbaan conform A.6 of met trap conform B.6			
			16	Bij lange galerijen elke 30 meter een keerruimte van 200x200 cm voor een scootmobiel, tenzij galerijbreedte minimaal 150 cm bedraagt			
			18	Bij iedere lift een opstelplaats van tenminste 200x200 cm, met een			

			oplaadpunt voor een scootmobiel			
		B.2	HOOFDTOEGANG			
		1	Hoofdtoegang:			
X			- goed zichtbaar vanaf openbaar gebied			
			- goed zichtbaar vanuit tenminste twee woningen			
		2	Hoofdtoegangsdeur voldoet aan de volgende specificaties:			
			- bij voorkeur een grotere vrije doorgangsbreedte dan 85 cm			
			- zelfsluitend			
X			- sluitingsvertraging $\leq 0,5$ m per seconde			
			- bedieningsweerstand deurdrangers ≤ 30 N			
			- voorziening om 'flipperen' te voorkomen			
X			- vanaf binnenkant zonder sleutel te openen			
X			- aan buitenkant alleen met sleutel te openen			
X			- slot boven handgreep plaatsen			
			- slot goed bereikbaar; tenminste 6,5 cm tussen cilinder en kozijn			
			- aan buitenkant geen deurkruk maar een handgreep			
X			- bovenkant handgreep op 105 cm boven vloerniveau			
			- handgreep aan drie zijden goed omgrijpbaar			
			- helder, doorzichtig, draad- of veiligheidsglas in de deur			
X			- glas tenminste tussen 60 cm en 195 cm boven vloerniveau			
		3	Bij hoofdtoegangsdeuren aan beide zijden een (verharde) horizontale vrije ruimte $\geq 150 \times 150$ cm met een vrije opstelruimte van tenminste 50 cm aan de slotzijde naast de deur			
		4	Bij de hoofdtoegang zijn een bellenplateau met naambordjes, een intercom of videofoon en brievenbussen aanwezig. De brievenbussen aan de binnenzijde voorzien van afgeschuinde bovenkant (hellingshoek minimaal 30°) Voor nadere specificaties zie B.2.7 t/m B.2.11			
X		5	Intercomleidingen van woningen naar hoofdtoegang $\varnothing \frac{3}{4}$ " i.v.m. eventuele aanleg van een videofoon; zie ook C.11.10			
		6	Intercom min. 50 cm uit inwendige hoek, hoogte 120 cm boven de vloer			
		7	Brievenbussen:			
			- hoogte tussen 70 – 135 cm boven vloer			
			- scharnieren aan de zijkant			
			- horizontale inworp			
			- plaatsing ≥ 50 cm uit inwendige hoek			
		8	Bellenplateau:			
			- plaatsing ≥ 50 cm uit inwendige hoek			
			- verlichtingssterkte bij bellenplateau minimaal 60 lux op 1 m. boven de vloer			
			- belknoppen 90 – 120 cm boven vloerniveau			
			- belknoppen in contrasterende kleur			
		10	Huisnummering:			
			- Huisnummering zichtbaar bij hoofdtoegang op hoogte tussen 140 – 160 cm boven de vloer			
			- Huisnummering bij bellenplateau / brievenbussen in verticale kolommen met nummering van linksboven (laagste nummer) naar rechtsonder (hoogste nummer)			
		B.3	ENTREEHAL			
		1	Voorzien van glas voor daglicht en goed zicht van buitenaf			
X		2	Overzichtelijk en zonder verstopplekken			
X		3	Wanden en vloeren voorzien van goed te reinigen materiaal (tegelwerk of coating)			
X		4	Goede bewegwijzering met een heldere aanduiding van verdieping- en huisnummers			
X		5	Heldere, niet verblindende en gelijkmatige verlichting; verlichtingssterkte gemiddeld minimaal 60 lux op 1 m. boven de			

			vloer			
X	X	6	Zitgelegenheid voor tenminste 2 personen buiten de vrije opstelruimte (zie B.2.4)			
		B.4	GEMEENSCHAPPELIJKE- EN VERKEERSRUIMTEN			
		1	Deuren voldoen aan de volgende specificaties:			
			- bij voorkeur een grotere vrije doorgangsbreedte dan 85 cm			
			- zelfsluitend			
X			- sluitingsvertraging $\leq 0,5$ m per seconde			
			- bedieningsweerstand deurdrangers ≤ 30 N			
			- voorziening om 'flipperen' te voorkomen			
X			- vanaf binnenkant zonder sleutel te openen			
X			- aan buitenkant alleen met sleutel te openen			
X			- aan buitenkant geen deurkruk maar een handgreep			
X			- bovenkant handgreep op 105 cm boven vloer			
			- handgreep aan drie zijden goed omgrijpbaar			
			- slot goed bereikbaar; tenminste 6,5 cm tussen cilinder en kozijn			
			- helder, doorzichtig draad- of veiligheidsglas in de deur of direct naast de sluitzijde van de deur.			
X			- glas tenminste tussen 60 cm en 195 cm boven vloerniveau			
		2	Vrije gebruiksruimte aan draaizijde deuren $\geq 150 \times 150$ cm met vrije opstelruimte van tenminste 50 cm aan de slotzijde naast de deur			
		3	Heldere, niet verblindende en gelijkmatige verlichting, verlichtingssterkte van minimaal 20 lux op 1 m boven de vloer			
X		4	Huisnummering per verdieping aangeven in het zicht van trapopgang en liftuitgang; hoogte tussen 140 en 160 cm			
		B.5	LIFTEN			
		1	Lift zo mogelijk binnen 10 m van, en zichtbaar vanaf de hoofdentree			
		2	Lift bij voorkeur in nabijheid van trap			
		3	Liftdeur niet tegenover trapafgang			
		4	Vrij vloeroppervlak vóór liftdeur $\geq 200 \times 200$ cm, waarvan 50 cm naast de sluitzijde van de deur			
		5	De lift dient aan de volgende specificaties te voldoen:			
		5	- vloeroppervlak liftkooi $\geq 110 \times 210$ cm			
			- deur bij voorkeur een grotere doorgangsbreedte dan 85 cm.			
			- sluitvertraging deur $\leq 0,5$ m per seconde			
			- schuifdeuren			
			- leuning(en), 90 cm hoog			
			- opklapbaar zitje			
			- stopnauwkeurigheid ≤ 2 cm			
			- spleetbreedte ≤ 2 cm			
			- vandalismebestendige spiegel tegen de achterwand tussen 100 en 180 cm boven vloer			
X			- een communicatie- en/of alarmvoorziening met een - ook voor slechtzienden - duidelijke gebruiksinstructie			
X			- verlichting tenminste 50 lux op de vloer en het bedieningspaneel			
X			- Bedieningsknoppen, zowel in als buiten de lift, tussen 90 en 120 cm. boven de vloer en ≥ 50 cm. uit hoek			
			- bedieningsknoppen in contrasterende kleur, cijfers in reliëf			
			- visuele verdiepingaanduiding in liftkooi op 200 cm. hoogte			
			- visuele aanduiding vertrekrichting in liftkooi op 200 cm. hoogte			
			- visuele aanduiding vertrekrichting bij bedieningsknoppen aan buitenzijde van de lift			
		B.6	TRAPPEN			
		1	Bij voorkeur is tenminste één trappenhuis gesitueerd binnen 10 m,			

				en zichtbaar, vanaf de hoofdentree			
			2	Trappenhuis bij voorkeur in nabijheid van lift			
			3	Situeer een trappenhuis bij voorkeur aan een buitengevel en pas daglichttoetreding toe			
			4	Trappen dienen aan de volgende specificaties te voldoen:			
				- rechte, dichte steektrap			
				- vrije breedte tussen de leuning ≥ 100 cm.			
				- stootbordhelling ca. 15°			
				- eerste en laatste trede met contrastmarkering			
				- aan beide zijden een leuning: hoogte 85 – 95 cm; diameter ca. 4,5 cm; 5 cm. vrij omvatbaar; aan begin van de voorzijde van de eerste en laatste trede 30 cm. horizontaal doorlopend; contrasterende kleur			
				- bij tussenborden de leuning aan de binnenzijde, met de bocht mee, door laten lopen			
				- vrije ruimte in de looprichting onder aan trap ≥ 150 cm			
				- vrije ruimte in de looprichting boven aan trap ≥ 140 cm			
			B.7	COLLECTIEVE BERGINGEN			
			1	Complex bevat max. 25 individuele bergingen of is onderverdeeld in compartimenten van max. 25 bergingen. Gebruikers hebben alleen toegang tot eigen compartiment (conform normblad G7 van het PKM)			
X			2	Toegang bergingcomplex op maaiveldniveau			
X			3	Complex of compartiment is afgesloten door eigen toegangsdeur (conform normblad G4 van het PKM)			
X			4	Rechte ontsluitingsgangen; overzichtelijke ontsluitingen			
X			5	Heldere, niet verblindende en gelijkmatige verlichting, verlichtingssterkte van minimaal 20 lux op 1 m boven de vloer			
X			6	Deuren van bergingen zonder glas en drie minuten inbraakwerend (conform normblad G8 van het PKM)			
X			7	Bergingen hebben geen inbraakgevoelige ramen of openingen (conform normblad G9 van het PKM)			
X			8	Ontsluitingsgangen op afstanden van max. 15 m voorzien van een draairuimte $\geq 150 \times 150$ cm			
			9	Maten van de berging			
				- oppervlakte ≥ 6 m ² .			
				- inwendige breedte van een berging ≥ 200 cm			
				- ontheffing tot 4,5 m ² en/of een minimumbreedte van 180 cm mogelijk als in de woning een bergruimte van tenminste 2 m ² (bruikbaar oppervlak, excl. apparaten en draairuimte van een deur) aanwezig is			
			10	Horizontale afstanden tussen woningen en bijbehorende bergingen zoveel mogelijk gelijk verdelen. Voorbeeld: woningen 5-4-3-2-1, bergingen 1-2-3-4-5			
			B.8	DIVERSEN			
			1	Collectieve fietsenstalling wanneer privéstellingen ontbreken (conform normblad G10 van het PKM)			
X			2	Parkeergarage (conform normblad G11 van het PKM)			
X	X		3	Voorzieningen zoals winkels en bedrijven etc. conform normblad G12 van het PKM			
	X		4	Antigraffiti (conform normblad G13 van het PKM)			
	X		5	Beheerplan en toezicht (conform normblad G14 van het PKM)			
			6	Afvalcontainerplaatsen stankvrij situeren; eventuele binnendeuren stankdicht en voorzien van voorportaal met deur			

C - WONINGEN

		C.1	ALGEMEEN			
	X	1	Maximaal 20 woningen aaneengesloten (conform normblad S2 van het PKM)			
	X	2	Verkaveling en situering voorzijde (conform normblad K1 van het PKM)			
	X	3	Verkaveling en situering achterzijde (conform normblad K2 van het PKM)			
	X	4	Zicht vanuit de woning op de openbare ruimte (conform normblad W1 van het PKM)			
		5	Zicht en verlichting buitendeuren (conform normblad W2 van het PKM) Aansluitpunt verlichting bij alle bereikbare entrees (voor-, achter-, tuin-, garage- of balkondeuren) van een woning Bij voordeur in een nis, indien dieper dan 40 cm, inclusief een lamp met schemerschakelaar			
		6	Achterpaden:			
X			- sociaal veilig en overzichtelijk. Afmetingen, uitvoering en verlichting conform normblad K4 van het PKM			
X			- hoekafschuiningen zijn verhard			
	X	7	Achtertuinten die grenzen aan openbare ruimten, bij toegang woongebied of langs ontsluitingsroutes, voorzien van inbraakwerende erfafscheidingen; (conform normblad K5 van het PKM)			
		8	Complexen van berging of garages voldoen aan de volgende specificaties (conform normblad K6 van het PKM):			
			- maximaal 10 garages of 20 bergingen per concentratie			
X			- deuren en toegangen in het zicht van ten minste twee woningen			
X			- voldoende inbraakwerend (conform normblad W6 en W7 van het PKM)			
X		9	Bergingen en garages hebben een inbraakwerendheid en verlichting conform de normbladen W6 en W7 van het PKM			
X		10	Alle bereikbare gevelelementen met deuren die toegang tot de woning geven zijn tenminste 3 minuten inbraakwerend (conform normblad W3 van het PKM)			
X		11	Alle bereikbare gevelelementen met ramen en ventilatieopeningen die toegang tot de woning kunnen geven zijn tenminste 3 minuten inbraakwerend (conform normblad W4 van het PKM)			
X		12	Alle bereikbare lichtkoepels en dakramen die toegang tot de woning kunnen geven zijn tenminste 3 minuten inbraakwerend (conform normblad W5 van het PKM)			
X		13	Rookmelder op iedere verdieping met verblijfsruimten (conform normblad W8 van het PKM)			
X	X	14	Voorzieningen voor alarmering bij duurdere woningen (conform normblad W9 van het PKM)			
		15	Voorlichting bewoners (conform normblad W10 van het PKM); (in samenwerking tussen politie, gemeente en realisator)			
		16	Dorpels:			
X			- niveauverschil bij dorpels van alle buitendeuren ≤ 2 cm			
			- bij binnendeuren geen dorpels (m.u.v. badkamer en toilet)			
		17	Alle buitendeuren en deuren in verkeersruimten naar verblijfsruimten, toiletten en badkamers bij voorkeur een grotere vrije doorgangsbreedte dan 85 cm			
		18	Bereikbaarheid verblijfsruimten, toiletten en badkamers via verkeersruimten			
		19	Ventilatioorosters gemakkelijk bedienbaar; de roosters en			

			ventilatieventielen dienen van binnen af gemakkelijk en goed reinigbaar te zijn			
		20	Alle verblijfsruimten t.b.v. de doorspuikbaarheid tenminste voorzien van een te openen raam of buitendeur met kierstandbeveiliging			
		21	Bij terras-, balkon- of loggiadeuren, daar waar ruimte is en deuren niet ca. 180° open kunnen, lange scharnieren toepassen zodat deze deuren wel ca.180° open kunnen			
		22	Bedieningspunten van ramen en deuren tussen 0,9 m en 1,4 m boven de vloer (conform de normbladen W3 en W4 van het PKM)			
X	X	23	Hendels voor ramen, bovenraampjes en ventilatieroosters tussen 90 en 120 cm boven de vloer en ≥ 50 cm uit inwendige hoeken			
	X	24	Deurkrukken van teruggebogen model toepassen			
		25	Balkons en loggia's:			
			- balkons en loggia's voorzien van een vloeroppervlak met een antislip waarde van tenminste R9 (bepaald conform DIN 51130)			
			- balkons en loggia's voorzien van een vrij oppervlak van tenminste 150x150 cm			
		26	Zolders, in de nabijheid van de trapopgang, tenminste voorzien van een 4-pans dakraam			
		27	Een woning dient te zijn voorzien van een opstelplaats voor een wasmachine.			
		28	De plaatsingsruimte van de wasmachine en/of droger dient goed geventileerd te zijn			
	X	29	Alle primaire vertrekken (woonkamer, keuken, douche of badkamer, toilet en hoofdslaapkamer) liggen gelijkvloers			
	X	30	Buitenruimte, oppervlakte min. 4 m ² , op hetzelfde niveau als de entree en de primaire vertrekken van de woning			
	X	31	De woning is van buitenaf zonder traplopen bereikbaar			
		C.2	TOEGANG / ENTREE			
		1	Entree woning in het zicht van openbare ruimte			
X		2	Entree ligt bij voorkeur vlak in de gevel Bij terugligging is de nis minimaal 2x zo breed als diep			
X		3	Vanuit de woning is zichtbaar wie er voor de deur staat			
X		4	Toegangspad ≥ 120 cm breed dat voldoet aan de bepalingen van A.5			
		5	Bij voordeur van eengezinswoningen aan de buitenzijde bij voorkeur een vrije ruimte $\geq 150 \times 150$ cm			
		6	Bij voordeur flatwoning aan de buitenzijde een vrije ruimte van tenminste 120x150 cm waarvan 120 cm loodrecht op deur			
		7	Bij voordeur het slot boven de handgreep plaatsen			
		8	Slot goed bereikbaar; tenminste 6,5 cm tussen cilinder en kozijn			
		9	Handgreep aan drie zijden goed omgrijpbaar met bovenzijde op 105 cm boven vloerniveau			
		10	Glas in of naast de voordeur tenminste tussen 105 en 195 cm boven vloerniveau			
		11	Hoogte brievenbus tussen 70 en 135 cm boven vloerniveau (bij voorkeur 110 cm); horizontale inworp			
		12	Hoogte deurbel tussen 90 en 120 cm boven vloerniveau			
		13	Hoogte huisnummerbordjes tussen 140 en 160 cm boven vloerniveau			
		14	Vrij vloeroppervlak achter de voordeur is tenminste 150x150 cm, met een vrije opstelruimte ≥ 50 cm aan de slotzijde naast de deur of 135 cm evenwijdig aan deur en 185 cm loodrecht op deur, met een vrije opstelruimte ≥ 35 cm aan de slotzijde naast de deur			
		15	Kapstokruimte 20x75 cm of 60x60 cm buiten het vrije oppervlak van C.2.14			

			C.3 VERKEERSRUIMTEN			
			1	Vrije breedte verkeersstroken ≥ 90 cm		
			2	Som van verkeersstroken voor en na een haakse bocht is ≥ 195 cm		
			C.4 BINNENTRAP			
			1	Trap uitgevoerd als rechte steektrap of met één of twee kwarten		
			2	De breedte van de trap is ≥ 100 cm (gemeten tussen de buitenzijde van de trapbomen)		
			3	Vrije ruimte onder- en boven aan trap $\geq 100 \times 110$ cm waarvan de 110 cm loodrecht op de trede		
			4	Een trap voldoet aan de volgende specificaties:		
	X			- leuning aan beide zijden		
				- leuningen, bij voldoende muurlengte, aan begin van de voorzijde van de eerste en laatste trede minimaal 30 cm horizontaal doorzetten		
			C.5 WOONKAMER			
			1	Vrije gebruiksruimte zitfunctie $\geq 340 \times 300$ cm, waarvan 340 cm evenwijdig aan de gevel		
			2	Vrije gebruiksruimte eetfunctie $\geq 250 \times 250$ cm		
			3	Onderzijde glaslijn van vast glas bij zithoek bij voorkeur maximaal 70 cm boven de vloer		
			4	Bij voorkeur geen horizontale kozijndelen tussen 70 en 195 cm boven vloerniveau t.p.v. vast glas		
			5	Bij balkon of loggia, welke grenst aan de woonkamer, bij voorkeur (ook) een toegangsdeur vanuit de woonkamer		
			C.6 KEUKEN			
			1	Kooktoestel aansluitend aan aanrechtblad Naast kooktoestel aan beide zijden tenminste 30 cm afzetruimte		
			2	Draaicirkel met diameter van 150 cm moet mogelijk zijn		
			3	De mechanische afzuiginstallatie dient te zijn voorzien van twee afzuigopeningen waarvan er één gebruikt kan worden voor de aansluiting van een motorloze afzuigkap en de andere voor de ventilatie van de ruimte.		
			C.7 SLAAPKAMERS			
			1	Oppervlakte hoofdslaapkamer $\geq 13,5$ m ² . Breedte hoofdslaapkamer ≥ 300 cm		
			2	Een tweede slaapkamer dient een vloeroppervlak te hebben van tenminste 7 m ² , met minimaal een vrije breedte van 210 cm.		
			3	De vrije hoogte mag ter plaatse van de vereiste oppervlakten nergens minder bedragen dan 210 cm		
			C.8 TOILET			
			1	Indien dorpel wordt toegepast, dan dorpel met afgeronde hoeken en hoogteverschil ≤ 2 cm		
			2	Deur in lange zijde met slotzijde aan kant toiletpot		
			3	Fonteintje zo dicht mogelijk in de hoek plaatsen		
			4	Laaghangend waterreservoir		
			5	Tenminste 60 cm ruimte tussen voorkant toiletpot en tegenoverliggende wand		
			6	Wanden moeten ter plaatse van bevestigingspunten van beugels voldoende draagkrachtig zijn		
			7	Vloeroppervlak met een antislip waarde van tenminste R9 (bepaald conform DIN 51130)		

		8	Een afzonderlijk tweede toilet dient, bij voorkeur, ook te voldoen aan alle eisen van C.8			
		C.9	BADKAMER			
		1	Bij voorkeur gesitueerd grenzend aan hoofdslaapkamer met realisatie of mogelijkheid tot realisatie van een extra toegangsdeur via deze slaapkamer			
		2	Oppervlak $\geq 170 \times 270$ cm of 215×215 cm met plaatsingsruimte voor douche, wastafel en 2e toilet			
		3	Draaicirkel van 150 cm mogelijk			
		4	Deur(en) naar buiten draaiend met slotzijde niet bij haakse wand			
			- niveauverschil t.p.v. deur(en) ≤ 2 cm			
			- dorpel(s) met afgeronde hoeken			
			- douche gedeelte $\geq 90 \times 90$ cm			
			- douchekraan bedienbaar buiten waterstraal; afstand ≥ 30 cm			
			- douchekraan 90 tot 100 cm boven de vloer			
			- douchekraan ≥ 50 cm uit inwendige hoek			
			- douchekop op glijstang van 120 tot 220 cm boven vloerniveau			
		9.7	Vloer aflopend naar doucheputje en zonder hoogteverschillen			
		9.8	Tweede toilet in badkamer, of tenminste dient de aansluitingsmogelijkheid daarvoor aanwezig te zijn			
		9.9	Wanden moeten ter plaatse van bevestigingspunten van beugels en een douchezitje voldoende draagkrachtig zijn			
		9.10	Vloeroppervlak met antislip; klasse B (bepaald conform DIN 51097)			
		C.10	BUITENBERGINGEN / GARAGES			
		1	Er dient een van buitenaf goed bereikbare berging te zijn met een inwendig oppervlak ≥ 6 m ²			
		2	Berging inwendig breed ≥ 200 cm			
		3	Deuren inbraakwerend (conform normblad W6 en W7 van het PKM)			
X		4	Ramen inbraakwerend (conform normblad W6 en W7 van het PKM)			
X		5	Verlichting bij deur berging en/of garage (conform normblad W6 en W7 van het PKM)			
X		6	Deur bij voorkeur een grotere vrije doorgangsbreedte dan 85 cm			
		7	Dorpel ≤ 2 cm hoog			
		8	Bergingen:			
			- vrijstaande bergingen bij voorkeur situeren langs het achterpad met de deur in de kopgevel (gevel haaks op het pad)			
			- een aan de voorzijde van een woning gesitueerde berging moet voldoen aan de eisen van normblad W2 van het PKM			
X			- afhankelijk van het bouwplan kan ontheffing worden verleend voor een kleinere berging. Deze zal tenminste aan de volgende eisen moeten voldoen:			
			- van af buiten bereikbaar			
			- inwendige breedte ≥ 180 cm			
			- inwendige oppervlakte $\geq 4,5$ m ² .			
		C.11	INSTALLATIES			
		1	De mechanische ventilatie dient bij voorkeur niet alleen in de keuken maar ook in de badkamer bedienbaar te zijn			
		2	Bedieningsapparatuur voor elektra, gas en water situeren op een hoogte van 90 tot 120 cm boven de vloer en ≥ 50 cm uit een inwendige hoek			
		3	Lichtschakelaars direct naast de slotzijde van de deuren plaatsen			
	X	4	Breed model lichtschakelaars toepassen (minimale knopmaat = 4x4 cm)			

			5	Wandcontactdozen situeren op een hoogte van 90 tot 120 cm boven de vloer en ≥ 35 cm uit een inwendige hoek plaatsen óf wandcontactdozen op ca. 35 cm boven de vloer situeren en, per verdieping en goed verdeeld, 2 wandcontactdozen op 90 tot 120 cm boven de vloer situeren, waarvan minstens 1 in de hal en 1 op de overloop			
			6	Wisselschakelaar plaatsen wanneer een ruimte twee toegangsdeuren heeft (anders dan balkon- of tuindeur)			
		X	7	Wisselschakeling bij deur en bed in hoofdslaapkamer			
		X	8	CV-installatie: ruimtetemperaturen bij buitentemperatuur van -10° C: woonkamer, slaapkamers en badkamer = 24° C, keuken = 22° C, overige ruimten = 20° C			
			9	Domotica: Loze leidingen vanuit de meterkast naar montageboos: in elke verblijfsruimte loze leidingen voor telefoon en kabel			
			10	Bij woongebouw de intercomleidingen van de woningen naar de hoofdtoegang $\varnothing \frac{3}{4}$ " i.v.m. eventuele aanleg van een videofoon; zie ook B-2.6.			
			11	De aansluitingen voor de telefoon en kabel (CAI) in de woonkamer standaard bedraad te leveren.			
			12	Bewoners bij oplevering leidingschema's (inclusief loze leidingen) en groepenkaart van het elektra verstrekken			

D - OPTIELIJST NIEUWBOUWWONINGEN (alleen bij koopwoningen).

In de kwaliteitseisen nieuwbouwwoningen zijn een aantal, vaak door bewoners gewenste, voorzieningen niet opgenomen.

Per bouwplan zal bepaald moeten worden welke voorzieningen in de optiesfeer gewenst zijn. Indien van toepassing, en voor zover qua voorschriften en uitvoering mogelijk, dienen in ieder geval de volgende opties te worden aangeboden:

MEERWERKOPTIES	Ja	nee	n.v.t.
1. Loopdeur in garagedeur.	☐	☐	☐
2. Dakraam of dakramen.	☐	☐	☐
3. Dakkapel of dakkapellen.	☐	☐	☐
4. Dichte keuken.	☐	☐	☐
5. Extra lichtpunten.	☐	☐	☐
6. Extra wandcontactdozen.	☐	☐	☐
7. Wandcontactdoos in de badkamer.	☐	☐	☐
8. Wisselschakelaar in hoofslaapkamer t.p.v. bed	☐	☐	☐
9. Afvoerkoker voor een wasdroger.	☐	☐	☐
10. 2 ^e toilet in badkamer (indien niet standaard).	☐	☐	☐
11. Afzonderlijk 2 ^e toilet op slaapverdieping (i.p.v. optie 10).	☐	☐	☐
12. Thermostatische kranen in badkamer.	☐	☐	☐
13. Buitenkraan voorgevel.	☐	☐	☐
14. Buitenkraan achtergevel.	☐	☐	☐
15. Vloerverwarming.	☐	☐	☐
16. Centraal stofzuigsysteem (op incidentele aanvraag).	☐	☐	☐
17. Bij woongebouw: videofoon i.p.v. intercom.	☐	☐	☐
18. Hoofdtoegangsdeur(en) van woongebouw; elektrisch bediende (schuif) deuren.	☐	☐	☐
19. Drainage onder woongebouwen c.q. woningen (voor zover niet standaard).	☐	☐	☐

Toelichting bij punt 16: deze mogelijkheid wel kenbaar maken bij de verkoop van de woningen.

MINDERWERKOPTIES	Ja	nee	n.v.t.
20. Vervallen plinten.	☐	☐	☐
21. Vervallen keukeninrichting, inclusief wandtegels.	☐	☐	☐
22. Vervallen sanitair, wand- en vloerafwerking in de badkamer.	☐	☐	☐
23. Vervallen sanitair en wand- en vloerafwerking in het toilet.	☐	☐	☐
24. Vervallen dekvloeren op de begane grond.	☐	☐	☐
25. Vervallen dekvloeren op verdiepingen.	☐	☐	☐

De aankruisvakjes kunnen handmatig worden aangekruist of ingekleurd.
Bij de disketteversie kunnen ze worden vervangen door een kruisje.